

Maier,

статейці „Поліція в Ужгороді розоблачила тайне собрание українців“ пише цей аналітичний, але інформаційно досить цікавий органчик, що в околицях Ужгорода, коло ріки Уж в т. зв. „Долині Смерті“ в останньому часі заприїчено підозрілі особи, які там відбували свої наради. Детективи ужгородської поліції слідували за „конспіраторами“. В дні 9. червня в „Долині Смерті“ зібралось коло 40 осіб. Детективи отримали тайне зібрання і вилегитимували його учасників. Виявилось, що тими „конспіраторами“ є українці-емігранти під провідом фотографа Івана Хомина. Поліція веде слідство, якого наслідком буде висилка чужинців із меж Підкарпа. Русь. Про цю „конспірацію“ не можна поки-що більше нічого довідатися зі сторінок органу „автоном. земледільч. Союзу“. Не виключене, що це якась качка, або чергова провокація.

Відомий вже й нашим читачам універсальний „славянофіл“ Ю. Фелдеші, який виголовив знамениту промову про словянську єдність і солідарність під проводом „козильської матері Росії“ на бенкеті в честь югословянських журналістів, тепер мусить виправдуватися перед замітками мукачівської, аграрницько-обсерваторської „Русско-ї Землі“. А саме виявляється, що для звеличання словянської солідарності розвезений Фелдеші співав... малярські пісні. Він заперечує твердження мукачівського органу. Мовляв він „співав сербську пісню „Везь тебе драга“... и одну русскую... Кажется, сотрудник „Русской Земли“, который тоже был на бенкете, больше вина выпил и потерял холодный рассудок, ибо иначе не нападал бы на меня“.

Видно, що були ще якісь інші замітки на тему „славянофільства“ малярона Фелдеші, бо він пише, що „отъ галицкихъ эмигрантовъ я лекції не принимаю, съ ними я ничего общаго не имѣю“.

На основі поданого вгорі можна ясно уявити собі, які то важкі справи порушує закарпатська преса, особливо преса маляронсько-обсерваторського напрямку.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ВОВНЯНІ НОВОСТИ
ДЛЯ ПАНІ
НА ПЛАЩІ, КОСТЮМИ
І СУКНІ
ШОВКИ
у великому виборі.
ВОВНІ АНГЛІЙСЬКІ І КРАЄВІ
НА МУЖСЬКІ ОДІЯКИ.

Виступ французької газети проти Мекдональда.

Газета „Еко де Парі“ пише, що не лише італійський уряд, але також французький буде протестувати проти статті Мекдональда. Югословянський, польський і румунський уряд, — пише газета, — теж дадуть належну відповідь на вивоз Мекдональда. Його виступ партій людини, яка протягом війни від 1914 до 1918 р. постійно араджувала свою батьківщину. Це характеристичне, що не німець, але англійський, і до того англійський прем'єр, перший анову порушив питання про Альзасію та Лотарингію.

Справа морських розбродень.

Розмова між Мекдональдом та ген. Досом.

У невеличкому місті Форс у Швейцарії зіхалися генерал Дос, новий американський посол у Льондоні, та Мекдональд на розмову, яка має бути початком об'єднання між американською та англійською політикою. Про цю розмову надано офіційний комунікат, в якому говориться, що предметом обговорення була справа морських розбродень. Переговори мали мати дуже задовольняючий перебіг.

Вибори у ВУАН.

Лист в Київ.

Київ, дня 14. червня 1929.

Для 6-го червня почалися вибори дійсних членів Української Академії Наук. Приїхавши до Києва дня 6. червня ввечері я вже 7-го червня був на засіданні Ради Академії, де обговорювано техніку виборів. Окрім членів Академії беруть участь в Раді і виборах також відповідні наукові установи з Києва, Харкова, Дніпропетровська й Одеси, а крім них голова Української Науки Оверський і уповноважений для зв'язку між Нар. Ком. освіти і Академією Леонід Мак. Левитський.

На вибори приїхало чимало академиків з Ленінграду і Харкова. Вибори мають три стадії. Перша стадія — це наради комісії, на яких обговорюється кандидатура. Оскільки комісії визнають кандидатуру за безсумнівною, вона вже має забезпечений вибір на Відділі Академії (таким відділом є три: філософічно-історичний, математично-природничий і економічно-юридичний) і на Раді Академії.

Поки-що переводяться праця в комісіях, я-

них є десять. В комісії історичних наук головує акад. Вагалій, в комісії мовознавства і гарного письменства акад. Студинський, в ком. фізико-математичних наук акад. Граве, хем. наук акад. Плотников, біолого-медицинських акад. президенти Заболотний, сільсько-господ. наук акад. Фомін, технічних наук акад. Снімський, геології, гідрології, географії акад. Тутківський, економічних наук акад. Воблий, філософії, соціології та права акад. Піларов.

Я не стану переповідати імен усіх кандидатів, а спинюся головню на комісії, в якій я проводив дня 12. червня.

Усіх кандидатів виставлено 17. Знали свої кандидатури Адріана, К. Квітка, Олена Курило і Василь Степанік. Не наїшли підтримки Ріттер і Церетелі. Визнано за безсумнівною кандидатуру Михайла Возника, Філарета Колесси і Василя Шурата зі Львова, білоруського поета Янка Купала (Лукіевича) з Минська і Павла Тичини з Харкова. Голосувало 16 осіб. З виїзком Янка Курило, що дістав 15 голосів, (одні стримався від голосування), всі інші обрані 16 голосами, отже одностайно. При виборах голова комісії голосує на рівні з усіми членами.

З уваги на те, що всіх катедр мовознавства було три, а гарного письменства дві, разом п'ять, а їх заповнено вже при першому голосуванні, кандидатури Варнеке, Лукіненна і Томсона відпали і над ними не голосовано. Про кандидатури Барбюса, М. Горького і Кобилянської висловив комісія найбільшу пошану для них, оскільки їх не голосовано тільки тому, що їм неможливо брати безпосередню участь у працях Академії.

Про кандидатури галицьких учених висловлювалися члени комісії з великим призначенням. Дуже гарне враження викликала найновіша студія Філарета Колесси „Народні пісні в Галичці Лемківщини“, яку саме прислано до Києва. Відішла вона в Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, а 39—40 том „Етнографічного Збірника“ на близько 600 сторінок друку. Прегарну сільвєтку Колесси подав перед засіданням комісії в „Пролетарській Праді“ з дня 11. червня ч. 131 (2345) заслужений етнограф Клим Квітка.

Склад комісії мовознавства і письменства був такий: акад. Студинський (голова), акад. Вагалій, акад. Піларов, акад. Грушевський, акад. Брёмов, акад. Кримський і акад. Перетц, а по біч них ректор одеського ІНО Внуков, ректор Маркс. Інституту в Харкові Камішан, голова Держ. Вид. України Річницький, ректор київського ІНО Семко, голова Української Науки Оверський, нар. ком. освіти молдавської республіки Кіору і уповноважений Нар. Ком. освіти Леонід Левитський.

Заява Мекдональда з приводу його статті про національну меншості.

Мекдональд заявив співробітничку газети „Дейлі Ньюс“, що він написав свою статтю про національну меншості кілька тижнів тому для одної пресової агенції. Він ніяк не сподівався, що ця стаття буде опублікована тепер, після того, як він переняв уряд, без його згоди.

Протест Італії проти статті Мекдональда.

Газета „Еко де Парі“ повідомляє з Лондону, що італійський виконувач обов'язків посла заповів у англійському міністерстві закордонних справ енергійний протест італійського уряду проти статті Мекдональда про національну меншості.

Д-Р В. ВУРАЧИНСКИЙ.

25-ліття Народної Лічниці.

(Довіщення.)

Рівнож дбала управа Н. Р. про лікування інвалідів У. Г. А.: усі операції, які можна виконувати амбулаторним способом, робиться в Лічниці. Крім того в останньому часі дала Н. Л. поміщення для протитуберкульозного диспансера, який саме відкрито Українське Гігієнічне Товариство.

Уже віддавна лікарської сфери, що провадить Н. Л., відчували брак того, що нема де помістити тяжких хворих, яких треба лікувати довше. Досі лікується лише хворих прихотних, а годі робити більш операцій, після яких хворі мусять лежати. І тому вже в перших роках існування товариства повстала гадка будувати шпиталь на зразок віденської поліклініки, яка крім амбулаторії має й шпиталь із різними відділами. На ту ціль зачалось збирати гроші і на те був призначений запис бл. п. о. Залучського, та на жаль, через війну все впадо в воду. Після війни підняла сю гадку управа Н. Л. наново, а особливо зайнявся нею теперішній директор, під якого проводом ведеться воляйна й енергійна акція в тому напрямі. Від ряду літ складається на ту ціль фонд, який збирається у твердій валюті в Центробанку. В минулому році виготовив іміж. Нагірний план шпиталю на 45 ліжок, якого будова й урештєння має коштувати коло 50.000 доларів. Перед трьома роками набуло товариство завдяки жертві митрополита реальність при вул. Скарги 4. на власність, а в горді реальність є досить міцна на побудову шпиталю. У минулому році знов жертвувач

митрополит 5.000 дол., так, що сьогодні Лічниця може серйозно братися за будову. План шпиталю знаходиться тепер під розглядом комісії магістрату й небавом має бути справою остаточно вирішена, так, що управа Н. Л. має надію приступити до будови ще цього року.

На потребу будови шпиталю складаються причини загальної і спеціальної натури. Війна в повсюдну руїну буди великою перешкодою для розвитку шпитальництва. Нормальний зріст будови шпиталю перепинився так, як загальна будівельна акція. А потреби шпораз більші, бо шпиталі шпораз більше переповнені. Причини переповнення шпиталів в ріжні: 1) нахлін людности лікуватися у шпиталі при випадках недури зріс многократно в порівнянні до передвоєнних часів через вандрівки по чужих, культурніших краях, через лікування у військових шпиталях, то-що; 2) розвій медицини веде до того, що до доброї діагнози й успішного лікування треба шпораз більше приладів, інструментів та лабораторій, а на їх справлення можуть позволити собі по більшій частині лише добре уладжені шпиталі, отже публіка, особливо менше заможна має тим більшу приютку шукати порад у шпиталях на випадок недури; 3) особливо значиння для цього мають ще мешканці трудності і брак поміщення, що дуже дошкулують людности по містах.

Малі мешкання або салі спричиняють недури або погіршують уже існуючі. Через мешканстві трудності терплять найбільше всі слабовиті або хирляві люди. Передовсім треба згадати людей хворих на груди або zagrożених туберкульозом. Дальше терплять сильно — такі родичи, що мають немовчат і малі діти, що їх не лише одривала, але й життя каражило через гаряч літом у горішніх поверхках, а осіною й зимою в вожких сутвинах. До того багато дежачих хворих, які при

інших обставинах остали б дома, намагаються злізти собі місце у шпиталі, бо дома нема їм рятунку. Побіч того й безробітні й економічна скрута збільшують армію кандидатів на шпитальні ліжка; 4) До певної міри причиняється до заповнення шпиталів й переселення віку в людности: через зростаюче приміщення гігієни й суспільного забезпечення збільшується число старших людей, а старші люди більше потребують лікуватися, як молодші; 5) Сильність людности збільшується в то більше по містах, як по селах; по містах через переселення людей зі сіл, бо по містах дедалі наїти заробіток. Наприклад число людности Львова збільшується таким способом річно на 5 до 6 тисяч.

Щодо спеціальних причин, то потреба українського шпиталю у Львові вижеться тисно в розбудову цілого нашого національного життя. Коли ми хочемо жити повним національним життям, коли хочемо стати внової культурним народом та коли бажаємо працювати для розвитку поступу цілого людства в колі інших культурних народів, мусимо мати всі культурні інституції, потрібні до того, мусимо адлягнути високі школи, отже й лікарський факультет. А підставу до того дадуть лише українські шпиталі. В парі з тим іде винутий нездово кич одобрити належне нам значиння по містах. Щодо Львова, то ми становимо тепер одну п'яту частку його, тимчасом на 900 лікарів у Львові українців є лише коло 40.

Що хворі до нашого шпиталю наїдуться, що цього не може бути ніяких сумнівів. Вачимо це при шоденних ординаціях у Лічниці. Крім того приймається загальною 5%, числа всієї людности як мінімум потрібного числа ліжок для шпитального краю. Отже у будній Галичині з її 8.000.000 людности треба би найменше 40.000 шпитальних ліжок. Тимчасом, як не бачимо з о-

На математичній комісії підписано засудити 4-го Вол. Левинського а) Лівову і побажано, щоб задала браку катедр Академії іменувала його членом-кореспондентом, або почесним членом (остатнє в титулі введено вже для визначних учених у Високій Академії Наук у Лосінграді).

На історичній комісії, в якій я беру теж участь, визнано одностайно за безсумнішні кандидатури: Ігнатівського, премо. білоруської акад. Наук, Яворницького, заслуженого дослідника запорожської старини, Матія Яворського (всі дістали по 16 голосів) і Слабченка (16 голосів, один стримався).

Річ цілком повна, що в пів хвилини, коли пишу допис, впиано у відділі географії за безсумнішну кандидатуру Степана Руніцького.

Комісії будуть рахувати до дня 23. червня, на день 24—7 скликає Відділ, а на день 29—30 поведе засідання Ради, на якому западе остаточний вибір.

К. Студинський.

Шевченківський концерт у Кракові.

Заходами „Української Студентської Громади“ в Кракові, а при співучасті всіх українських культурно-освітніх місцевих установ, відбувся 25. травня концерт у честь Т. Шевченка. Для звеличення свята запросила Корпорація Студентів „Син“ п. сенатора М. Галушинського та промову. Щасливою є думка студентів, які запрошують наших визначних громадян, щоб звеличили великі роковини своїм саовом. Так було на святі 1. падолиста, коли як перший іст студентської корпорації виступив о. прал. П. Куницький у краківській церкві з проповіддю.

Промова сен. Галушинського зробила на присутніх велике враження. Пов. прелегент розсипав щедро перед слухачами неодну золоту гадку, наче дорожчину перау. Він показував на новий світ ідей, змагає і порирав. Нічо динного, що заслуженого громадянина нагородили вдичні слухачі довготривалими оплесками.

На дальшу частину програми склалися такі точки: 2. а) Кошиць: „Попа гаєм“, б) Леонтович: „Ой горе тій чайці“ — виконав мішаний хор; 3. Шевченко: „Топола“, деклямація — п. Марія Ясинська; 4. а) Шевченко-Лисенко: „Гетьмани“, б) „Синя чічка“ — сольо барітоново п. Ярослав Генік; 5. а) Леонтович: „Не стій вербо“, б) „Почайська Богоматі“ — мішаний хор; 6. Шевченко: „Настрої“, деклямація — п. Юліан Генік; 7. Мендельзон: Тріо Е-моль — пп. Купровська (фортепья), Патріало (скрипка), Палеж (віолончель); 8. Шевченко-Вербицький: „Заповіт“ — мішаний хор.

Мішаний хор під орудою п. Василя Витаньського представлявся чисельно і голосово назгав дуже добре. Одинокий закид, який можна би зробити диригентові то хіба той, що хор був за сильний на відносно невелику залу. Дякуючи поважним вокальним вальорами

станнього звіту Тимчасового Самоврядного Виділу, в їх лише коло 8,000, якраз одна пята часть з того, що коначно потрібно. Тому тепер масово стрічаємо випадки, що хорих присилають лікарі до львівських шпиталів і клінік, а звідси відсилають їх назад на провінцію.

Лікарі, що працюють науково, відчувають брак наукового апарату, який може дати тільки добре великий шпиталь, бо як дотепер, то Лікиня має лише обмежений матеріал до того. Поза тим лікарі стрічають тепер шорал більш трудної при вступі на практику до державних шпиталів. Таксамо і з лікуванням інвалідів У. Г. А. буває нераз великий клопіт, коли маємо до діла з якоюсь тяжкою недугою або великою операцією. До шпиталів приймають їх не дуже охоче, а добре лікування їх — важ справа нашої національної чести.

Врешті ми не можемо закладати товариства „Черного Хреста“ і не маємо через те нагоди зібрати потрібної смільності сестер-жалібниць, яких треба для обходу хорих або на випадок стихійних нещастів, воєн, то-що. Зробити це можна тільки в добрім шпиталі.

І тому справа будови нашого шпиталю стала сьогодні для нас категоричним імперативом. Шпиталь, що направляє тяжкі ітрати здоров'я і приривають працездатність, продукує, так сказати, надзвичайне добро, яке має парі, здоров'я, і тому можна їх до деякої міри зачислити до продукційних установ. Ми переконані, що цілий наш сьвідомий загаль зрозуміє вагу і значіння шпиталю і піддержатиме управу Н. Д. так, що в найкоротшому часі відбудемо перший новітній шпиталь у Львові.

Навіть

ментальний

не забезпечений від перестуду оскільки негайно не ляже одної до двох таблеток

ASPIRIN

щоб знова піднести досконалий стан здоров'я. 1842 4—4

Жадати таблеток Aspirin в оригінальній опаківці з червоною переплоскою зі знаком

Bayer

ПІКА: 6 штук за 1.50 — 20 штук 2.50

до набути в аптеках.

співаків, п. Витаньський міг зовсім сміло вибрати на свято велику концертну залу „старого театру“. Відомою стороною були також дещо ва слабії голоси жіночі при мужеських і невикористання кількох важніших солістів. Зате рішучо був перетяжений сольовими партіями п. Я. Генік. Поза своєю спеціальною точкою програми він виступив двічі з цілим хором („Почайська Богоматі“ й „Заповіт“ Вербицького), виявившись знаменито зі свогою завдання. Його голос набрав ще більшої сили (від часу його останнього виступу в Кракові); при гарній агуковій тембрі він може мати перед собою оперову кар'єру. В скрипковому тріо виступав на перший план дуже талановита наша п'яністка, п. Ірина Купровська. Гідно достроювалися до неї пп. Патріало й Палеж. Велике враження зробила на присутніх деклямація п. Ю. Геніка, котрий зумів налати словам Шевченка якнайбільше вислову й інтерпретації, чим гідно підніс повагу свята. Концерт закінчився відспіванням національного гімну.

Ще пару слів пояснення: чому цьогорічний концерт відбувся з таким опізненням. В березні пробі доходили до кінця, а відтак святочний комітет винайняв залу в аскураційному товаристві. Однак на короткий час перед означеним речинням концерту управа товариства відмовила винайняти залу. Як причину відмови подано факт, що до дирекції товариства аплинула анонімна пересторога перед допущенням українців з метою відбуття „жкихсь“ зборів, які матимуть більш політичний характер. Аноніми неперевірені щодо фактів часто вистарчають!

Дамян Горняткевич.

За приналежність до КПЗУ.

Від двох днів ведеться перед окр. судом у Львові процес проти двадцятьох комуністів, членів КПЗУ, обвинувачених за держ. зраду, або за злочин порушення публ. спокою. Арештували їх у 1928 р., коли то наступив розлам у КПЗУ. Тоді то партія скликала була на липень 1928 р. краєву комуністичну конференцію, на якій мали зробити кінець розламові. Поліція арештувала Андр. Стецька й сконфіскувала багато матеріалу в його гол. квартирі при Ягайлонській вул., а потім арештувала й інших обвинувачених.

Головний обв. Стецько признався, що був платним урядовцем партії. Інші переслухали не признаються до вини. В середу скінчиться переслухання обвинувачених, потім зачнеється доказове поступовання та переслухання свідків. Розправа потреває яких два тижні.

Справа зміни конституції.

На повіддській лічу ББ. у Варшаві при участі 300 осіб пос. Славек сказав, що конституцію треба змінити. ББ. не має в собі потрібних для цього 2/3 гол. Факт, що є у Польщі марш. Пасудський, дозволяє в оконечному випадку й устроєний експеримент. ББ. волів би щоб посли ухвалили конституцію.

Віче в Парижі в справі львівських подій.

В Парижі у залі Ваграм відбулося віче під проводом Берн. Лекаша, скликане Лігою поборовання погромів, задля заперестування проти останніх подій у Львові та Полонні. На вічу було около 5000 слухачів. Промовляв Вікт. Баш, голова Ліги Оборони Прав Людини та Горожанина, ки. Віолет, член Ліги поборовання антисемітизму, проф. Ваде, предст. париського університету, Жорж Піоні, рад. журналіст. Дир. париського відділу ПАТ. Каетковський сказав, що осуджує львівські та познанські експеси, але треба пам'ятати, що не всі подяки є єдині. Прийде день, коли не треба буде уладжувати таких віч і тоді краще почуватиметься ніж тепер. Віче одержало висловні симпатії від сен. Гозарда і буаш, мін. Малалі. Віче ухвалило резолюцію, яка протестує про експесіи корпорантів.

Протести в англ. уряді проти Мекдональдової статті.

Француська преса далі займає негативне становище проти Мекдональда, хоч появилася заявка брит. уряду, що статтю своєю написав Мекдональд тому кілька місяців, коли Лейбур Парті не рахувала ще, що в її руках буде управа державою. Париські часописи повідомляють, що крім фр. посла заперестував проти загат статті також посол Югославії. Заперестують іще й інші держави, як Ромунія та Польща. Урядового потвердження тої вістки нема. „Ліберте“ пише: Знаємо вже, що Мекдональд думав про кордоні Польщі, знаємо, що додає до них Алязцію та Льютарингію. Відомий аж як приятель Німеччини Мекдональд дав тепер пізнатися як иншитель мира й європейської рівноваги, з таким трудом здобутої. „Еко де Парі“ пише: Штресман не вважав досі важити слів, яких ужива англ. прем'єр. Штресман буде так говорити, як одержить Надренію. Всетяки у Мекдональдових устах зазвасила нута відплати Німеччини. Добре сталося, що знаємо, що говорять Мекдональд і Гендерсон, одначе Франція, Італія та союзники наші в середущій та підв.-сх. Європі зуміють удержати в респекті бурителя мира.

Ромунія грозить війною.

Букарештський „Універсул“ твердить, що Мадяричина своїм останнім заявкам (промова прем. Бетлена й мін. закорд. справ Васька) добула меч з піхви. Часопис домагається, щоб ром. війська авійшли на мадярську територію й заняли П аж по Тису, бо цю ріку вважали за часів ціс. Траїана зах. кордоном. ром. народу. „Епока“ пише, що Ромунія повинна заняти Будапешт, щоб дати мадярам науку.

Страшна пожежа в Берліні.

У старій ділянці Берліна одному з робітників фабрики спірту алав олівець у резервуар. Робітник шукаючи олівець посівив собі сірником, від якого займився спирт. Полум'я перекинулося на робітника та на бочки бензину й обидло цілий 4-поверховий будинок, який агорів майже зовсім. 50 ат огневої сторожі гасило пожежу кілька годин, рятували льокаторів, замкнених на найв. поверхх драбинами і рят. подіями. Яких 100 льокаторів мусіли рятувати крізь вікна, бо сходи відітало полум'ям. Було кілька канцяті ранених.

Електричне крісло в Польщі!

Варшавський „Добри Вечур“ повідомляє, що кат Мадейовський уступив зі свого становища. Його обов'язки виконує помічник Вуйшк. Мадейовський, а фаху електромеханік предлажив владі проект уладити в Варшаві електричне крісло. Плани рисунки опрацював сам.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8.67.50—8.68.00, ланка/франк долар 8.80.50—8.81.50, чеська корона 0.26.40—0.27.00, австрійський шілінг 1.25.25—1.25.50, румун. лей 0.00.06—0.00.50, французький франк 0.34.50—0.34.90, швейцар. франк 1.71.50—1.72.00, фунт стерлінгів 4.90.00—4.91.00, радянський червонець 17.50—18.00.

Золото: 20 корон 16.35.00—16.40.00, 20 франків 34.20.00—34.30.00, 20 німецьких марок 41.25.00—41.30.00, 10 російських рублів 16.00.00—16.05.00.

Срібло: Австрійська корона 0.67.00—0.67.50, австрійський корон 3.25.00—3.25.50, австрійський фалорен 1.45.00—1.45.50, російський рубль 2.60.00—2.70.00, копійка за рубль 1.70.00—1.75.00.

У. В. О., велика кількість латочок
О. як: „У Великий День“, „Українська Діва“
„Товариші“, які обвинувачені мали у своїх

